

ყოველ დღე ორშაბათს გარდა

ჩამდგომია: სოლოლაკზე, ბლის ქუჩაზე, მედიკი შეილის-სახლში, № 43 ქანტორა ჩამდგომისა: მედიკი შეილის სტამბაში, ბანოვის ქუჩაზე.

ხელის-მოწერა: მიიღება ქანტორაში. ბარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ Типографіи. Въ редакцію газ. „Дრობა“.

გაზეთის ღირსი: მთელის წლი-სა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან., ერთის თვისა—1 მან.

დროება

ცალკე ნომერი ღირს შაურათი

განცხადება: მიიღება ქართლს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე. შასი განცხადებისა დღე ასობით ასობზე—1 კაპ., ასობ-მთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციქერითი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

ჩამდგომის უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

„დროებაზე“

1 სექტემბრიდან ამ წლის დამლევამდე

მიიღება თფილისში, „დროების“ რედაქციაში (ბანოვის ქუჩაზე, სტ. მედიკი შეილის სტამბაში). სხვა ქალაქებში „დროების“ აგენტებთან.

შასი ოთხი თვის გაზეთისა—4 მან.

შალაქს გარეშე მცხოვრებთა გაზეთი ამ აღრესით უნდა დაიბარონ: ВЪ Типографіи. Въ редакцію газеты „Дროба“.

ცალკე ნომერი

„დროებისა“

თფილისს გარდა შემდეგ ქალაქებში ისე იღება კიდეც:

- შუთაისში: სვიმონ ჩომახიძესთან,
- ტიპოგრაფიაში; ბულოვართან;
- ბაშათუბანში—სტანციის ბუფეტში,
- ხაშურში (მიხაილოვში)—ტანციის ბუფეტში და
- ოჯურბეთში—თუმანოვის მაღაზიაში.

ტელეგრაფები

ბრძოლის ველიდამ

(ოფიციალური)

I

პარიალი, 4 სექტემბერს. მუხთარ-ფაშის არმიის მარჯვენა ფლანგის დასახედავად, 1 ნკენისთვეს გაგზავნილი იყო დენ-მააორი ლორის-მელიქოვი, 3 ბატ. ქვეითთა ჯარით, 4 ესკადრონით, 700 ცხენოსანით და 12 ზარბაზნით. ჩვენი ჯარები ღამით გავიდნენ ბანაკიდან და გათენებისას ალაჯის მთის ძირში მივიდნენ. ამ რეკოგნოსცორიკამ აღდგევა თბოქმის მთელი ბანაკი მტრისა.

თუმცა მტერმა საშინელი ზარბაზნისა და თოფის სროლა შექნა, მაგრამ ჩვენის მხრით მარტო 1 მოკლულია და 23 დაჭრილი. მტერს კი 36 კაცი დაუჭერი.

II

მტერმა მახრაში ჩვენი ჯარები და-

დევნა აჯანყებულებს, რომელნიც ჯერ კიდევ არ დადგმორჩილებიან. 25 აგვისტოს ჩვენმა კალონამ ააოხრა ბასლოვის ხეობაში რამდენიმე სახლები და ოჯახი აჯანყებულებისა; ამ დროს ჩვენის მხრით დაჭრილია პოდპოლკ. თ. შარვაშიძე და 6 კაცი მოკლულია.

III

შუა დღესტნის ზოგიერთს აუღებში ახალ-გაზდობაში დაიწყო დღეცა; 29 აგვისტოს აჯანყებულები დაცნენ ბიორგივესკის ხიდის მუშებს. ბუნებიდამ მოსულმა ჩვენმა ჯარმა გამოდგენა ისინი კოშკიდან; ამ დროს იმათ მოუკალით 10 კაცი; ჩვენის მხრით 3 აფიცრია დაჭრილი და 36 სალდათი, 8 კაციც მოგვიკლეს.

პორადიმი, 3 სექტემბერს. ბუშინ და გუშნასწინ მთელი დღე ჩვენ ყუმბარებს უშენდით პლენვას; მტერი სუსტათ გვესროდა; როგორც მსმალეები ეტყობა, ყუმბარებსა და ტყეია-წამალს იმ დროისთვის ინახავენ, როცა ჩვენ კიდევ ერთი მივადგებით იმათა.

ბუშინ ოსმალეები მოადგნენ ბრივიცის რედუტს, მაგრამ ჩვენმა და რუმინიის ჯარებმა უკუაქციეს ისინი.

დღესაც ვესვრით მტრის სიმაგრებს. შალაქი იწვის.

2 სექტემბერამდინ ჩვენის მხრით დაჭრილები და დახოცილები არიან: 300 აფიცერი და 12,500 სალდათი. რუმილების მხრით დაჭრილ-მოკლულების რიცხვი არის: 60 აფიცერი და 3,000 სალდათი. ჩვენი და რუმილების ჯარი მარჯვეთ, მხნეთ არის.

პენა, 3 (15) სექტემბერს. ნიშა და სოჭრას შუა, სერბის წინააღმდეგ, მსმალეებმა მოაგროვეს 30,000 კაცი ჯარი და 120 ზარბაზანი.

„Deutsche Zeitung“-ში იწერებია, რომ რუსის მთავრობა რუმიანოში ზინიცსა და შურევეის შუა ზამთრისათვის

200,000 კაცის დასაქენებლად სახლებს ამზადებსო.

პარადიმი, 3 სექტემბერს. პირველ სექტემბერს მსმალეებმა წმ. ნიკოლაის მთის შუა ადგილას, სოფ. შიპკოსაკენ, დადგეს სამი ორ-ფუთიანი ზარბაზანი (მოტირი) და მთელი ღამის განმავლობაში წმ. ნიკოლაის მთას ყუმბარებს უშენდნენ. ჩვენ 38 კაცი მოგვიკლეს; მეორე დღესაც მოგვიკლეს 127 კაცი.

პორადიმი 4 სექტემბერს. ბუშინ პლენვასაკენ ვისროდით ზარბაზნებს; ოსმალეები კი გაჩუმებული იყვნენ, რუმინიის მთავარს ძარლს მიეცა წმ. ბიორგის ჯვარი მესამე ხარისხისა, ღენერალ-მაიორებს: ღრაგომიროვს, თ. იმერეთისკის და სკობელეცს ღენერალ-ლეიტენანტობა.

პარაქი, 3 სექტემბერს. მომავალ წაციონალურ ძრებისათვის დეპუტატების კენჭისყრა 2 (14) ოკტომბერს არის დანიშნული.

ოშის აგებები

აშის ბრძოლის ველიდამ

მცირე აშის ბრძოლის ველიდამ შემდეგ ამბავს იწერებია 15 აგვისტოს შენის გაზეთს „Politische Correspondenz“-ში:

„აქ მოვლოდნენ, რომ რაკი რუსებს ახალი ჯარი მოუვიდათ, ისინი წავიდოდნენ წინ და გაირეკდნენ მსმალეებს. მაგრამ ჯერ ამასზე არა ისმის-რა მტრების ატრიალის მისაშველებლად ლორის-მელიქოვი, 6 აგვისტოს, გაგზავნა ღენ. სიტოვიჩი შვიდი ბატალიონით ქვეითა ჯარით, ორი პოლკით ცხენოსანით და 12 ზარბაზნით ტერ-ლუკასოვის ჯარი ახლა იგმდირში და ბუულუჯიში არის დაბანაკებული ჩილიგილის მთების პარ-და-პირ, საცამშაბილ-ფაშა დგას.

„იხმადილ-ფაშას, როგორც ამბობენ, 40,000 კაცი ჰყავს. ღენ. ტერ-ლუკასოვი კი 20,000-მდინ.

ამავე გაზეთის შარსელი კორესპონ-

ნდენტი, ეწერება, რომ მუხთარ-ფაშის პლანის არის, რომ ახლო არ მოუშვას რუსები შარსზე და თუ შესაძლებელი იქნება თერთნე წინა წიწიოს და რუსეთის მიწაზედვე (მრეწვის გუბერნიას) შეუერთდეს იზმაილ-ფაშის არმიას.

რუსის აქაურ ჯარებს მისამატებლად ერთი დივიზია (გრენადერის) მოდის ამჟამად ჩვენში მოსკოვიდან. რამდენიმე პოლკი ამ დივიზიისა უკვე მოვიდა და მორჯომითა და ახალქალაქით პირდაპირ ალექსანდრპოლის წაიღიანენ; ზოგიც მოდის.

მკვიტრებს მღვიმეს (ვიცე-კაროლს) უცნობებია მსმალეთის ხონტქრისათვის, რომ თუ ბოლგარიიდან ან მავკასიიდან გაქმულლები მოინდომებენ მკვიტრში დასახლებასაო, შე შეუთად დაუთმობ იმათ დასახლებელ ალაგსაო.

შემოსენებულები კორესპონდენტი ამბობს, პრზრუმში ხმა იყო გავარდნილიო, ვითომც მუხარ-ფაშა თავის ჯარებით ალექსანდრპოლს მიუახლოვდარი. ეს ხმა, უსაფუძვლო ხმაა; პალდირგანში და შარიალში დაბანაკებული რუსის ჯარი იცავს მუშბრს; მაგრამ კიდევ რომ მიადგეს მუშბრს მსმალის ჯარი, ეს ქალაქი ისე კარგათ არის გამაგრებული, რომ იმის აღება მაგრე ადვილად არ მოხერხდებაო.

რუსის საზეთის „Врачебный Вѣдомости“-ის შუთათავლი კორესპონდენტი იწერება, რომ ამჟამად შუთათისის სამხედრო ლაზარეთში 625 ავთამყოფი აფიცერი და სალდათი სწევსო და ყველა ესენი ციებითა და მუცელათი არიან ავათაო.

ფალტონი

მარძიის მიძინების დღითის-მომავლის დღესასწაული

მის არ გაეგონება ამ საქართველოს ძრიელების სახსოვრად ღარჩენილი ქალაქისა და მონასტრის სახელი და ამჟამადელი მისი უკვდავი მფეე მამარ! რამელ ქართველის გულსა და გოდნობას არ მიიზიდავს ამ გვარი მისი წარსული ბედის მოგონი საგანი, სადაც მისი წინაპარნი, ქრისტიანობის მტკიცედ დასაცველათ, აძულებულნი იყვნენ სხვა სიმხნით და სიმამაცით სისხლის ღვრასთან, კლდეშიაც კი შეეფარათ უსჯუ-

მარძიის ბრძოლის ველიდან

მენის გაზეთს „Politische Correspondenz“-ში დაბეჭდილია შემდეგი ამბები რუსებისა და ოსმალების ჯარების განაწილებაზე ბოლგარიაში:

ბოლგარიაში რუსეთს ჰყავს ამჟამად 45,000 კაცი (ღენ. ბურკო); მთავარი არმია რუსეთისა იმყოფება ნიკოპოლს, პირგოსს და მალკანის მთებს შუა; ეს არმია, ბოლგარიელების დრუქინებითა და რუმინიის ჯარით, შესდგება 170,000 კაცისაგან. მზნაირად რუსეთს მეროპის ბრძოლის ველზე ჰყავს სულ ჯერ-ჯერობით—210,000 კაცადინ.

რუსეთმა რომ ამდენი ჯარი გამოიყვანა აქ ბრძოლის ველზე, ის არავის გააკვირვებს: გასაკვირველი ის არის—თუ საიდან მოახერხა მსმალეთმა თითქმის ამაზე მომეტებული ჯარის გამოყვანა აქაც და ახაშიაც.

ბოლგარიაში მსმალეთს ჰყავს ამჟამად: პლენესთან — მსმან-ფაშას — 60,000 კაცი; მალკანების სამხრეთით — სულეიმან-ფაშას — 50,000; შუმლიისა და რუსჩუკის ჯარები — მეჰმედ-ალი-ფაშის ხელქვევით — 100,000 და ამას გარდა მარნისა და სილისტრიის არმია — 50,000, სულ 260,000 კაცი.

ამბობენ, რომ რუსეთი კიდევ შეიძლებს ახალი ჯარების გამოყვანასო; მაგრამ მსმალეთმა თავის უკანასკნელი სამხედრო ძალა გამოიყვანა, მტკს-ველარ შეიძლებსო. იმასაც კი ამბობდნენ, რომ მსმალეთი ბევრი-ბევრი 100,000 კაცზე მტკს-ვერ გამოიყვანს, ფულგები არა აქვს, თოფ-ნარალი, საჭმელ-სასმელი შემოაკლდეზაო და სხვ. მაგრამ, როგორც ხელდაეყვება ეს საქმართა აქვს და ჯარიც თითქმის 400,000 კაცადინა ჰყავს აქ და აზიის ბრძოლის ველზე გამოიყვანილა!

19 აგვისტოს რომ რუსჩუკიდან მსმალის ჯარი გამოსულა და ჩვენებთან შეტაკება ჰქონიათ, ამის თაობაზე რუსჩუკის კამენდანტს შემდეგი დებემა მიუწერია სტამბოლში:

ლოთა მდევნულებსაგან თავიანთ უტვირფასესი საუნჯე-ქრისტიანობა!

ამ გვარ ჭირახუდით და სისხლის ღვრით იცვადენ ჩვენი მამა-პაპანი და წინაპარნი მამულსა და მრისტეს სარწმუნოებას; და ჩვენ კი თითქმის არავითარ მნიშვნელობას არ ვაძლევთ იმ საუნჯეს, რაიცა მათ, წვითა და დავით შენახული ჩვენ გარდმოგვცეს!

ეს აზრები მუდამ თვალ-წინ მებატობოდნენ და ბოლოს როგორც იყო გადავსწყვიტე მარძიის ნახეა.

პირველად მიემართე ჩვენი უკვდავი ისტორიკოსის მახუშტის თხზულებასა „მართლის ცხოვრებას“, სადაც მარძიის მონასტრის შესახებ აი რა სწერია:

შეიღი ბატალიონათ ქვევითა ჯარითა, ერთი ატრიალით ცხენოსანი ჩეჩენებითა და მზარბაზნით გავედით ჩვენ გუშინ რუსჩუკიდან, ავიღეთ სოფელი მალიკიაო, რომელშიაც რუსები იყვნენ გამაგრებულნი. ამ ბრძოლის დროს, რუსების მხრით დახოცილი იყო 200 კაცი და ორი ამდენი დაჭრილები, ჩვენი მხრით ასამდინ არის დაჭრილ-დახოცილი. ამას გარდა რუსებს წაეპარებოთ 2,000 თავი საქაოელი და 60 ცხენი.

ლენერალ-მაიორი მ. ალექსანდრე ძოსტანტინეს ძე იმერეთისცი, რომელმაც ლოჩა წაართვა მსმალეებს, არის იმერეთის ცარევიჩის ძოსტანტინეს შვილი. ამ ლენერალს ადრე უმსახურნია ჩეჩენებში და დალესტანში; მერე იყო პოლ-შაში (1863 წელს) და ბოლოს, ამ ომის გამოცხადების დროს, იმისთვის მიუციათ ქვევითა დივიზიის უფროსობა.

მაზეთის „Times“-ის ბუხარესტელი კორესპონდენტი ამბობს, რომ ტყუილია ის ამბავი, ვითომ რუსების ლაღმისაგან, შიპკოსთან, ერთი ბატალიონი მსმალის ჯარი დაიღუპაო. მართალია, ამბობს ეს კორესპონდენტი, რომ რუსებმა ლაღმები გაიყვანეს მიწაში იმ განზრახვით, რომ მსმალის ჯარი აფეთქეთ, მაგრამ ამათ დროზე შეიტყვეს და აფეთქამ ვერაფერს ვერაფერაო.

საქართველო

პირუბაჟის პირზე

როგორც თქვენს გაზეთში იყო თქმული, პირუბაჟის პირითან-და-თან მრავლდება ჩვენს სხვა და სხვა მხარეებში. იმას დიდი ზიანი მიუტნია იმერეთ-სამეგრელოსათვის, როგორც გაზეთებიდან ვცუ-

მარა არცა ესე უღებ-იქმნა მოქმედებად საქმეთა სათნოთა ღვთისათა. ძმისთვის ხელ-ჰყო აღშენებად საყოფელსა განმარჯვებულსა თვისსა, ზემთა კურთხეულისა მარძიისა ღვთის-მშობლისსა, ზემო-მარძიის შევმო-მარძიითა მიცვალებილთა, რომელიცა კლდისაგან გამოკვეთა თვით პატროსანი ეკლესია და მონაზონთა საყოფელი სენაკები, რომელი მტერთა-განცა შეუად და უბრძოლველ ჰყო. შეე მარძია პირველად დაეწყო სანატრელსა მამსა მისსა ბოორგის; გარნა ვერ სრულ იქმნა და დაეტევა, რომელ დიდ-მან ამან (მამარ შეფემ) აღასრულა, და შეჰმო ყოველითურთ, და შეწირნა მრავალნი და დიდრანთ ბოფლები, და შეუშადა ტრაპეზისა შევოსაჲლნი, და სხვანი შეჰმოგილებანი, რომელის ყოველსაგანვე მოთხრობა ძნელ არს. თუ ვისმენებაგს, იხილენ მარძია და საქმენი მისნი ნაშენები და ქვანნი გამოკვეთილნი, — თუ ვითარ მფეჰმან მამარ გულს იღვინა მსახურებათ უბიწოსა და განსაკრთომეულისა სასწულთა მოქმედისა

ბილობთ; ის მოელო ესლა მართლსა, და შეუბრალებლად გლენებს, იმ საცოდავ გლენებს, აცლის ხელიდამ ძვირფას შვილის საღირაოს, მარჯვენა ხელს, „გაჭიერების და დაღბინების ტალკვეს“, ხარ-ძროხებს.

მე თითონ ვიყავ მოწამე, რომ იმ დღეებში შორის ახლო სოფელში ერთ გაჭივრებულ დედაკაცს, ორი კამეჩივით ძროხები მოუტლა ამ საშინელმა ავათ-მყოფობამ. საბრალო იყო მაშინ ის დედაკაცი! იმისი ცრემლი „ზღვას ერთოდ“! მე თვალთ წახულს ვამბობ, თორემ გაგონილი, წამდვილი ხმები ათასობით შემიძლია ჩამოვთვალა...

იე საგრძობლად ვერცელდება და გაერცვლდა ეს ქირა, რომ ასე გასინჯეთ შორის პოლიციაში ქალაქიდან დარიგება მოვიდა, რომ ყოველ სამამასახლისოში ადგილობრივ ენაზე ვადაკეთებული ვიგზანოს თითო ეკვმპლიარი ამ დარიგებისა.

შაშ მოსულა დრო, რომ რითაც იქნება ხელი გაუწყოთ, გზა უჩვენოთ, დაეხმაროთ უმეცარს ხალხს. ძვირფასია იმისთვის ერთი სიტყვა; უბრალო დარიგება, სხვა რა არა იყვეს რა, გულის გასაკეთებლათა!

ამისათვის გთხოვთ მიიღოთ ეს დარიგება ცილა ქალაქელი დოქტორისა და თქვენი გახეთის შემწევობით გამოსცეთ საქვეყნოთ. თუმცა ამ მოკლე ხანში გაშვიდა ამ გვარი დარიგება თქვენგან, მაგრამ, როგორც ხედავთ, ეს სულ სხვა შინაარსის არის. იქნება ამაშია გამოვიდეს მართალი და გამოსადეგარი ზოგიერთი მუხლები.

ამ ეს რუსულიდამ გადმოკეთებული „დარიგებები“, თუ როგორ უნდა მოიქცნენ სოფლელები, როცა იმათი პირუტყვები ხდებან ავათ:

1.) თურქულით:

1.) შენიშნათ თუ არა, რომ პირუტყვა დაიწყო კოკლობა, ბარბაცი, ან პირიდან დაუწყო დენა დორბლმა, — უნდა დაადლოთ ეს პირუტყვი სახლში, ნახირში არ გაურიოთ და ნაცვლად მშრალი საქმლისა (თივის, ან ბზისა) აძლიოთ მხოლოდ ფქვილ ნარევი წყალი.

2.) პირი ავათმყოფ საქონელს გაუწმინდეთ დაწყალი მარილით, მემრე მოამზადეთ წასასმელი (მაზა) და დილა-სალამობით და შუადღეზედ წაუსვით პირში. ეს წასასმელი მოამზადეთ ამნაირათ: აიღეთ ექვსოდე თავი წიორი და დაწყეთ, შიგ ჩაურით ნახევარი გირვანქა პურის ფქვილი და ერთი ან ორი სტაქანი ძმარი. შევლა ესენი აურით ერთად ისე, რომ თხელი ცომივით გაკეთდეს. მწლა ჯობზედ მიაკარით რბილი მხვარი, ამოავლეთ ეს მხვარი მომზადებულ წასასმელში და წასცხეთ პირზედ ავათმყოფ პირუტყვს. თუ ძმარი ვერ იშვოვოთ წასასმელის გასაკეთებლათ, ამის მაგივრათ იხმარეთ ალოჩის, შენდის, ან ვაშლის წვენი.

3.) ავათმყოფი ჩლიქები უნდა მობანოთ წმინდა თბილი წყლით. თუ ჩლიქებში ჯერ არ შესულა სიმყრალე, მაშინ ჩლიქები შეუკარით მხერებით და ეს მხერები ძალ-ძალ დასველეთ ცივი წყლითა; თუ სიმყრალე გაჩნდა და რქა-აქა-იქა ავარდა, მოშორდა, — ის მოშორებული ნაწილები მოსკერით დანით და მოჭრილზედ დაადეთ ან სკიპიდარი ან წმინდა კუბრი, ან, თუ ამავების შოვნა შეუძლებელი იქნება, დაადეთ შავი ან თეთრი ნავთი და შეუკარით მხერებით.

4.) თურქულით ავათმყოფი საქონელი ამყოფეთ რბილ ალაგას და ნუ ამუშავებთ.

5.) როცა პირუტყვი რჩენაში შევა,

უნდა აძლიოთ საქმელი ცომით, რომ ხამათ ძრიელ არ გაძლეს.

6.) შევლა კარგათ მყოფ საქონელს კვირაში ორჯერ აძლიეთ მარილი.

7.) ნუ დააღვეინებთ წყალს თხრილში, სადაც იკრიფება ისეთი წყალი, რომლითაც რწყამენ ყანებს, ვენახებს, ბაღებს და ბოსტნებს.

II

შირით, ან უსისხლეს

ფაღარათით:

1.) როგორც რომ შეატყობს მწყემსი ან პატრონი, რომ პირუტყვა მოიწყინა, ყურები ჩამოყარა და საქმელს ცუდათა სჭამს, დაუყონებლივ მოაშორეთ ეს ავათმყოფი კარგათ მყოფებს და დააყენეთ ცალკე, ისე, რომ საღები არ მიეკაროს; დაანებეთ თავი საქმლის (თივის ან ბზის) ძღვევას, თუნდაც კიდევ სჭამდეს საქმელს და ხშირ-ხშირად (ხუთჯერ, ან ექვსჯერ დღეში) დააღვეინეთ ქატო, ან ფქვილ ნარევი წყალი.

2.) თუ ავათმყოფი საქონელი მუცელში მაგრათ არის, მაშინ უნდა დააღვეინოთ იმას თბილ წყალ ნარევი ერთი გირვანქა სამარხვო ზეთი; ზეთი არ უნდა იყვეს მწარე, და ბოთლში თბილ წყალთან უნდა კარგათ დაინჯღრეს, რომ მალე არ დაილეკოს, და ისე ჩაესხას პირში.

3.) როცა ავათმყოფ პირუტყვს გამოაჩნდება სიფალრათე, მაშინ იმას უნდა ასეთ დილით, შუადღისას და საღამობით სას-სამი ბოთლი შაბ ნირევი მოხარშული ქერის წვენი. შაბი უნდა ჩაურით თითო ბოთლში ჩაის კოვზის მეოთხედ-მეოთხედი; ქერის წვენი აი როგორ უნდა მომზადდეს: აიღეთ სამი გირვანქა ქერი, ჩაყარეთ ქვაბში, დაასხით სამი ლიტრა (ლიტრა ცხრა გირვანქა) წმინდა წყალი და ადუღეთ იმ დრომდე,

მარძიხა ღვთის-მშობელისა. ამისთვის უმეტეს იღიდა შევება მისი.

ამ სტრიქონების ამოკითხვით ცნობის-მოყვარეობა უფრო აღმეძრა და გაუდექი გზას.

ახალქალაქიდან მარძიამდე სულ 22 ვერსი ითვლება. შა ორ მხრივ მიდის: საურმე სოფ. ნაქალაქეზე და საცხენოსნო სოფ. შუმურდოზე.

ნაშუადღევის 4 საათი იყო, რომ ერთის თანა-მოგზაურით გზას უკვე ვადექით. შაზედ და მინდვრებში, კვიბა დღის გამო, ხალხის მოძრაობა შეწყვეტილი იყო, და მხოლოდ მინდვრები კი წარმოადგენდნენ ფერად-ფერად სურათს: ზო-

გან გათიბულ ყანებს, ზოგან ხნულებს, მრავალ ყანის ბულულებს, რომელთა ზედაც ამაყად ისხდნენ არწივები, და ზოგან ჯერ შემოუსვლელ მწვანეთ მოვლევარე თავთუხის ყანას, რომელიც ზღვის ტალღასაებ შრიალედა და ეარშიყებოდა ჩაწავალი მზის უხვად გაბნულ ცეცხლისებრ სხივებს და თვალებს გვიჭრიანლებდა. შოველივე საგანი, ჩამავალ მზის გამო, ერთი-ორად მოჩანდა.

სოტა ხანს შემდეგ თავის უწინდელი მონასტრით სოფ. შუმურდოც გამოჩნდა; მივატანეთ თუ არა ამ სოფელს, მზეც ჩაესვენა. ამ ჟამად შუმურდოში სულ სომხობა ასახლია და მხოლოდ მაშინ, როდესაც წარმოგვიდგა ერთი უხარმაზარი შენობა ძველი მიზანტიური მო-

ნასტრისა, მთლივ წითელი თლილი კვით ნაშენი და გუმბათ მონგრეული, მაშინ კი უნებლიეთ მომაგონდა ქართველების აქ ოდესმე გაძლიერებული ცხოვრება. მს შესანიშნავი მონასტერი აშენებულია მე-X საუკუნეში საქართველოს მეფის ლეონ მე-III-ის მეფობის დროს, 964 წელსა. მაგივრია, რომ ზედწარწერილიც ჯერ თითქმის შეუშლელათ აქესო; მაგრამ, რადგან ბინდი გზას გვაშურებდა, ამის ამოკითხვა საკულოთ გადავსდე.

ილ. აღსაზრდელი

16 მარამობისთვე.

სანამ წყალი წებოსაგან განდებოდეს, მემრე წვენი გასწურეთ და დადით გრილად დილას, რომ არ ამჟავდეს.

4.) მოსარჩენ საქონელს აძლიეთ კარგი, სუფთა თევზი, მაგრამ ცოტ-ცოტა.

5.) ავთამყოფი პირუტყვის ნახევი კი არ უნდა მოგროვდეს ერთ ალაგას, ან ალაგ-ალაგ, დღე მუდამ უნდა დაიწვას ცეცხლში.

6.) მკვლარი პირუტყვი გაატყონ, მაგრამ ტყავი განმეს ისეთ ადგილას, რომ სადი პირუტყვი არ მოხდეს.

7.) მძიმე ავთამყოფის ხორცი არა სჭამონ.

8.) მკვლარი საქონელი ან დამარხონ, სოფელს გარეთ, ან დაკვბონ და დასწვან, უბრალოთ კი არაოდეს არ დაადონ სოფელში, ან სოფელ გარეთ.

9.) ავთამყოფი პირუტყვი არ გაიყიდოს, ან არ ამუშაონ.

ესა და ბაბოვის დარიგებები რომ ცალკე წიგნით გამოსცეს ჩვენმა წიგნების გამომცემლებმა, ურიგო არ იქნებოდა.

ზორი, 1 ენკენსთვე

დღიური

* * * „თერგის უწყებებში“ დაბეჭდილია შემდეგი ოფიციალური ამბავი შესახებ მთიულების აჯანყებისა.

ამ აგვისტოს დამდგეს, როდესაც მთელი თერგის მაზრა სრულიად დამუხრბებული იყო და დარჩენილი მოჯანყებები გაუფალ მთებში—შავ-მთებში—შეესაფრნენ, შედენის მაზრის მცხოვრებლებში გაავრცელეს შამილის შვილის შანი-შაჰომასა და შმი-ჰაჯი-ღუფეის პროკლამაციები, რომელშიაც უქადაგებდნენ

ხალხს, რომ აღსდევითო, ამ მოკლე ხანში მსხალოს ჯარი მოვა და მოგვხარებითო.

ამ პროკლამაციებმა აადგელვა თითქმის მთელი ხალხი და 12 აგვისტოს უნგარიშო გროვა აჯანყებულთა მიდინის მაზლობლად გამოჩნდნენ.

ჩვენ უცრად მოვავროვეთ აქ აჯანყები, ამ აგვისტოს 12-დამ 16-მდინ ხუთი გროვა აჯანყებულთა დავამარცხეთ, სასტიკად დავსაჯეთ ექვსი სოფელი შემდეგ მედენი დამ იწყურში გაიგზავნა დენ-მათორი სმეკალოვი და ჰასავ-იურტის მხრით პოლკ. ბატინოვი და ყველა ამის წყალობით, რამდენიმე დღის განმავლობაში ეს აჯანყება დავამუხრბეთ.

შეშინებული ხალხი დარწმუნდა, რომ ის მოტყუებული იყო წამქეზებლებისაგან და ახლა პატიობას გვთხოვს და თან გვპირდება, რომ ყველა ჩვენ მოთხოვნებს შეასრულებს.

აჯანყებულების მოთავენი მიუდგომელ ტყეში დაიმაღნენ და იმათ დასამარცხებლად სასტიკი ღონისძიება არის მიღებული.

* * * როგორც მუდამ ამ დროს, წელსაც უნგარიშო ყმაწვილები ჩამოიყვანეს მშობლებმა ეგზანენების დასაჭერად და სხვა და სხვა სასწავლებლებში მისაცემად. მაგრამ, როგორც მუდამ წელს, აგრეთვე ახლაც მსურველები ბევრი არიან და ვაკანსიები კი ცოტა. ჩვენ გვითხრეს, სხვათა შორის, რომ აქაურს სამხედრო ბიშნაზიაში სულ 35 ვაკანსია იყო და მსურველების რიცხვი კი 300-ზე მეტი ყოფილა. აგრეთვე რეალურს სასწავლებელში ვაკანსია 105 იყო და მსურველები კი 300-მდინ.

ეს გარემოება, რასაკვირველია, ცხადთ გვიჩვენებს ერთი მხრით იმას—თუ რა ხალხის არის ჩვენს ხალხში სწავლადანათლების მიღებისა და მეორეს მხრით იმას—თუ რა ნაკლებად არის ჩვენში სასწავლებელნი, რომელთაც ამ ჩინებულნი ხალხისა და მოთხოვნებს დაკმაყოფილება შეეძლოს.

ბანსხალეზანი

ქალაქის გაფორმებისაგან

თფილისის ქალაქის გაფორმება ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ იმის თან—დასწრებით იქნება მხოლოდ ერთი ვაჭრობა, ხუთ ნაჭერ ქალაქის მიწაზე რომელიც ქალაქის მე-11 ნაწილში მე-2 განყოფილებაში, ანდრეევსკის ქუჩაზე იმყოფება შემდეგ სამხლერებში: ჩრდილოეთით—სახლი კაპიტანის შელიგოვისა აღმოსავლეთით—ანდრეევსკის ქუჩა, სამხრეთით—პიროჩნის ქუჩა და დასავლეთით—სახლი ლენერალ მამაცაშვილისა და მიწები ქვიატკოვსკისა და პაიჭაძისა.

მაჭრობა შემდეგ რიცხვებშია დანიშნული: პირველი და მეორე უჩასტის მიწისა, რომელიც შეიცავს 191. 55 და 155, 7 ოთხ კუთხ საყენს, 11 ენკენსთვეს. მესამე, 183 ოთხ-კუთხივ საყენის უჩასტის ვაჭრობა იქნება 23 ენკენსთვეს; მეოთხე უჩასტისა—182, 9 ოთხ-კუთხი საყენი—30 ენკენსთვეს და მეხუთე უჩასტისა, რომელიც შეიცავს 181, 81 ოთხ-კუთხის საყენ მიწას, 16 ენკენსთვეს ამ წლისას.

მოვაჭრენი ვალდებულნი არიან, რომ კანონიერი გირაო წარმოადგინონ. (პ—2)

Table with columns for districts (რაიონები), population (მოსახლეობა), and various statistics. Includes sub-tables for 'თელიშისა და შოთისაქენ' and 'თელიშისა და შოთისაქენ'.